GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 8. *Lunĭ, Marțĭ 13 (25) Ianuariu.* **1887.**

Brașovŭ, 12 Ianuariu 1887.

Strigătele de alarmă ale foilorŭ bismarkiane în contra pregătirilorŭ de resboiu ale Franciei, ce se repetă cu vehemență totŭ mai mare, au câștigatŭ o fatală importanță prin mĕsura anunțată de curêndŭ a oprirei esportului de cai în Germania.

E sciutŭ, că asemenĭ mĕsurĭ sĕ iau în timpurĭ critice, în ajunulŭ unui rĕsboiu, când e vorba de-a împedeca ca statulŭ inimicŭ sĕ-șĭ ia mijlócele pentru înarmarea sa din propria țéră. De aceea scirea, că consiliului federalŭ german i s'a presentatŭ propunerea de a se opri esportulŭ cailorŭ din întregŭ imperiulŭ, a produsŭ marĭ îngrijirĭ pretutindenĭ.

Se află óre Germania éră-șĭ în ajunulŭ unui rĕsboiu cu Francia? Acésta este întrebarea, ce se aude adĭ în tóte părțile și la care nimenĭ nu este în stare sĕ dea unŭ rĕspunsŭ categoricŭ.

Cumcă Francia se înarméză cu o grabă febrilă nu mai este ceva nou, tocmai așa de bine cunoscutŭ ne este, că Germania emuléză cu Francia în pregătirile de rĕsboiu. Aceste pregătirĭ nu mai indică dér adĭ o situațiune estraordinară, din contră ele au devenitŭ o regulă generală și se urméză în tóte statele cu incordarea tuturorŭ puterilorŭ financiare.

Prin urmare faptulŭ că s'au esportatŭ în Francia mai multe mii de cai din Meklenburg și Vestfalia nu mai putea sĕ bată la ochĭ. Cu atâtŭ mai multŭ a trebuitŭ însĕ sĕ surprindă neașteptata anunțare a mĕsureĭ de prohibițiune într'unŭ momentŭ, când principele Bismarck a declaratŭ în parlamentŭ, că are încredere în intențiunile de pace ale actualului guvernŭ francesŭ.

Ce s'a petrecutŭ în ḑilele din urmă, ce arŭ justifica temerile esprimate de organele cancelarului germanŭ?

Francia nu a fostŭ nicĭodată mai moderată în relațiunile sale esteriore, ca tocmai acuma și pressa francesă a datŭ espresiune de curêndŭ mulțumirei ce a produs'o în tótă Francia tonulŭ pacinicŭ alŭ discursurilorŭ lui Bismarck. De altă parte ne este încă în viuă memoriă asigurarea cancelarului germanŭ, că Germania nu va ataca nicĭodată pe Francesĭ, décă nu va fi mai nainte atacată de dênșiĭ.

Se mai susține, că mĕsura prohibitivă memorată s'a luatŭ cu scopŭ de a ușura propaganda electorală în favórea guvernului germanŭ. In curêndŭ sĕ vorŭ face, precum scimŭ, nouĕ alegerĭ pentru Reichstagulŭ din Berlin și se crede, că principele de Bismarck voiesce sĕ înființeze opiniunea publică în favórea septenatului, alarmându-o cu periculele, de care ar fi amenințată Germania din afară.

Dér nicĭ acéstă părere nu póte esplica îndestulŭ procederea guvernului germanŭ față cu Francia, deórece nu se póte admite ca pentru scopurĭ electorale sĕ se facă unŭ pasŭ de natură a turbura relațiunile și așa încordate între cele douĕ state apusane.

Trebuia sĕ se gândéscă guvernulŭ germanŭ și la impresiunea, ce-o va produce în Francia oprirea esportului de cai și care va face numai sĕ créscă neîncrederea și sĕ se escite din nou pasiunile abia adormite în sînulŭ națiunei francese. De aceea ne ternemŭ, că scopulŭ lui Bismarck este mai multŭ de a ațîța pr Francesĭ, decâtŭ de a face propagandă electorală.

Englesii pare că au înțelesŭ intențiunile cancelarului germanŭ, căcĭ ḑiarele din Londra se grăbescŭ a secunda organele berlinese în strigătele lorŭ de alarmă din pricina înarmărilorŭ Franciei. „Morning Post“ trage la îndoială intențiunile pacinice ale Franciei și pretinde dela Francesĭ ca sĕ înceteze cu înarmările și sĕ nu mai lucreze ḑi și nópte în arsenalurĭ la fabricarea pusciłorŭ de repetiţiă. O pretensiune acésta, care n'are nicĭ unŭ înțelesŭ pe câtŭ timpŭ nu s'ar lua și în celelalte state mĕsurĭ egale spre curmarea pregătirilorŭ de rĕsboiu.

Nu scimŭ unde vorŭ mai duce pornirile cancelarului germanŭ, scimŭ însă că la vr'unŭ bine de sigurŭ nu vorŭ duce. Unulŭ din ḑiarele independente germane „Vossische Zeitung“ constată cu dreptŭ cuvêntŭ, că resultatulŭ „iritațiunei artificiale“ ce-o produce atitudinea guvernului germanŭ și a oficioșilorŭ sĕĭ, va fi, că în urma ei vorŭ suferì interesele poporului germanŭ ca și ale celui francesŭ.

Deputațiunea bulgară la Roma.

Corespondentulŭ ḑiarului »Neue fr. Presse« a avutŭ la Roma o întrevedere cu d. Kalcev. Cu acéstă ocasiune delegatulŭ bulgarŭ s'a esprimatŭ, că primirea ce le-au făcut'o toțĭ Italienii, cu atâta simpatiă, a întrecutŭ tóte așteptările deputațiunei.

„D-ta scii ce voim, — ḑise d. Kalcev. — Décă ne-am fi avutŭ numai pe noi în vedere și nu ne-amŭ fi străduitŭ sĕ incungiurămŭ unŭ rĕsboiu europénŭ, amŭ fi realesŭ pe principele Alexandru, căcĭ nu vomŭ uita nicĭodată, că dênsulŭ ne-a datŭ unirea și libertatea... Dér pentru ca sĕ facemŭ plăcerea Țarului, care ne-a părăsitŭ, amŭ alesŭ pe cumnatulŭ Țarului, pe Valdemar. Țarulŭ a cerutŭ cu tóte acestea retragerea regințeĭ, disolvarea Sobraniei și nouĕ alegerĭ.

„Acum suntemŭ gata sĕ primimŭ orĭ-ce propunere rațională, pe care ne-ar face-o guvernulŭ din Petersburg, dér cu douĕ condițiunĭ: ânteiu, ca independința nóstră sĕ rĕmână neatinsă, și alŭ doilea, ca sĕ nu fimŭ lăsațĭ pradă anarchiei; cu alte cuvinte: nu putemŭ primì cererea, ca disolvarea Sobraniei și retragerea regințeĭ sĕ urmeze imediatŭ una după alta. Regința nu póte sĕ depună puterile sale decâtŭ în mânile Sobraniei, care apoi va putea sĕ numéscă unŭ nou guvernŭ, care bine înțelesŭ va trebui sĕ represinte dorințele naționale, vomŭ fi gata sĕ chiămămŭ și unulŭ séu doi Zancoviștĭ. Asigurându-se în chipulŭ acesta liniștea țĕrei, se va putea apoi procede la nouĕ alegerĭ pentru proclamarea principelui... Din Constantinopole ne-a sositŭ astă nópte o depeșă, prin care ni se spune că marele vizirŭ ne aștéptă cu nerăbdare. Turcia prin actuala ei bună-voință încuragiază Bulgaria la cele mai pacinice speranțe....

„Ḑiarele publică scirea, că comitele Șuvaloff a obținutŭ învoirea Germaniei pentru ocuparea Bulgariei. Nu credemŭ sĕ se hotărască Rusia atâtŭ de ușorŭ la unŭ asemenea pasŭ; pentru că mai ânteiu ocupațiunea ar fi *casus belli* pentru Austria; alŭ doilea, pentru că Rusia ar avea contra sa și pe Serbia, Bulgaria, probabilŭ și pe România și de sigurŭ și pe Turcia. Credeți-mĕ: totŭ ce a făcutŭ Sultanulŭ nu dovedesce nimicŭ. Primulŭ Cazacŭ, care ar trece granița, ar silì pe padișahulŭ sĕ declare rĕsboiu Rusiei, pentru că astfelŭ cere tradițiunea, religiunea și opiniunea publică a imperiului turcesc, și tocmai pentru acésta credem că pacea va fi mantinută. Noi nu voim rĕsboiu; décă l'amŭ voi, n'amŭ avea decâtŭ sĕ revoltămŭ Macedonia, care este în stăpânirea nóstră. Nu facemŭ însĕ acésta. Noi voimŭ unŭ principe, care sĕ ne înțelégă și sĕ se potrivéscă cu caracterulŭ nostru naționalŭ; voimŭ prin urmare unŭ europeanŭ, dér nu unulŭ din Asia«.

Francia și Germania.

De când cu cumpĕrările cele marĭ de cai, scândurĭ, bârne și materiale pentru prepararea materiei esplosibile »Melinita,“ ce le face Francia nu numai în Germania, ci și în alte părțĭ, se consideră în cercurile politice înalte din Berlinŭ situațiunea ca seriósă. In aceste cercurĭ nu se tăinuesce, că punctele întunecóse, ce s'au observatŭ de câtva timpŭ, s'au grămăditŭ la unŭ locŭ formândŭ unŭ *norŭ amenințătorŭ*. Tonulŭ pacinicŭ — ḑicŭ ele — alŭ pressei francese n'a putută produce nicĭ o liniștire, deórece losinca »liniște și moderațiune« s'a datŭ în gura mare și în modŭ demonstrativŭ înaintea întregei Europe. Cei din Berlinŭ aștéptă sĕ vĕḑă, că óre guvernulŭ francesŭ póte orĭ nu sĕ dea o declarațiune plausibilă pentru marile ei cumpĕrărĭ de scândurĭ.

„Standard«, organŭ oficiosŭ din Londra, încă găsesce, că actuala situațiune e critică. Elŭ ḑice că ceea ce a cerutŭ Bismarck în Reichstag și apelulŭ ce l'a făcutŭ elŭ la patriotismulŭ poporului germanŭ dovedescŭ că în re imperiulŭ germanŭ și între republica francesă esistă o dușmăniă, care nu se póte șterge decâtŭ prin sânge.

Scirĭ militare.

Austro-Ungaria. Arsenalulŭ din Viena are lipsă mare de lucrătorĭ. Cu deosebire curelarĭ, șelarĭ, cismarĭ și croitorĭ se caută.

România. »Epoca« află, că guvernulŭ a comandatŭ la o fabrică germană 6000 de puscĭ cu repetițiune. Cu asemenea puscĭ vorŭ fi armate mai ânteiu regimentele 1, 2 și 3 de liniă și batalionulŭ 3 de vênătorĭ. — Ministrulŭ de rĕsboiu cere unŭ creditŭ de 5,000,000 lei pentru cumpĕrare de materialŭ de rĕsboiu.

Francia. „Nordd. Allg. Zeitung“ confirmă, că în Alsacia, anume la Zabern, Romansweiler și valea Breusch se cumpĕră o mulțime de scândurĭ și bârne pentru Franța, spre a se construi barace militare la granița militară. Dela Romansweiler au plecatŭ deja cincĭ vagóne la Nancy și patru la Verdun; și în alte locurĭ din Alsacia se încarcă din acestŭ materialŭ. Numita fóiă trage următórea conclusiă: Prin urmare nu încape îndoială, că Franța concentréză la granița mai multe trupe decâtŭ ce potŭ avea locŭ în cetățile și garnisónele de acolo. De asemenea se cumpĕră de agențĭ francesĭ eterulŭ și puciósa din Germania necesare pentru fabricarea materiei esplosibile »Melinita“.

Liniile ferate belgiane au transportatŭ în aceste ḑile o mulțime de cai, venițĭ din Danemarca, pentru Franța. In tóte ḑilele sosescŭ la Liège transporturĭ de cai. O fóie din Lyon relatéză, că poliția a arestatŭ acolo pe doi indivicĭ, considerațĭ de spionĭ. Acum câteva ḑile trei persóne au descinsŭ la unŭ otelŭ apróope de casarmă, unde e batalionulŭ de vênătorĭ 28. Acei străinĭ au oferitŭ unui soldatŭ o sumă mare — se ḑice că 20,000 francĭ — pentru o pușcă de repetițiă de modelŭ nou cu cartușe. Soldatulŭ a datŭ străinilorŭ o întâlnire la o berăriă, dér avisă poliția, care arestă pe doi străinĭ. Alŭ treilea a scăpatŭ. Unulŭ dintre cei arestațĭ ḑice că se numesce Sydney din Londra, ér alŭ doilea ar fi servitorulŭ lui. Se crede că numele e falsŭ. S'a făcutŭ o perchisițiă minuțiósă în camera locuită de străinĭ.

Germania. Societatea patriotică a damelorŭ din Berlinŭ a ținutŭ în Berlinŭ o ședință sub președința împĕrătesei. „Nordd. Allg. Ztg.“ intituléză relația despre acéstă ședință: „Mobilisarea Crucei Roșie« și ḑice, că oștirea va avea póte în curêndŭ trebuință de ajutorulŭ și solicitudinea asociațiunilorŭ voluntare pentru îngrijirea bolnavilorŭ.

Anglia. Se anunță din Svedia, că guvernulŭ englesŭ, a comandatŭ cantitățĭ marĭ de projectile eplosibile la manufactura din Stockholm, care lucréză ḑi și nópte la esecutarea ordinelorŭ primite. Douĕ mii projectile vorŭ fi îmbarcate pentru Londra peste câteva ḑile și alte optŭ-spre-ḑece mii la sfârșitulŭ lunei.

Belgia. Ministerulŭ de rĕsboiu lucréză cu mare grabă planurile de mobilisare, Antwerpenulŭ se pune cu zelŭ în stare de apĕrare, institutele de uniformare suntŭ grămădite cu lucrulŭ, fabrica de tunurĭ din Lüttich lucréză ḑi și nópte. In tótă țera se conscriu vitele și alte provisiunĭ de mijlóce de traiu, ca și cum Belgia s'ar afla în ajunulŭ unei espedițiunĭ. Până acum póte că s'a și adusŭ legea asupra esportului cailorŭ și asupra rechisițiunilorŭ militare în casŭ de rĕsboiu. Statulŭ majorŭ generalŭ a datŭ ordinŭ sĕ se formeze la granița sudostică douĕ tabere întărite.

Grecia. Guvernulŭ tractéză cu întreprinḑĕtorĭ belgianĭ pentru construirea căii ferate Missolunghi-Arta, care e importantă din punctŭ de vedere strategicŭ, deórece acéstă cale ușuréză unŭ eventualŭ marșŭ la granița epirotă.

Turcia. Sultanulŭ s'a decisŭ pentru introducerea puscei Mauser in armata otomană și a datŭ ordinŭ sĕ se încheiă unŭ contractŭ de liferare a 500,000 de astfelŭ de puscĭ, cu prețulŭ de 500 piastri pușca.

SCIRILE ḐILEI.

Ministrulŭ de comunicațiune *Baross* a ordonatŭ ca sĕ se încépă câtŭ mai curêndŭ cu instruirea alternativă a funcționarilorŭ dela poște și telegrafe. „Südung. Lloyd« anunță, că la 1 Februariu vorŭ începe cursurĭ speciale în Pesta, Timișóra și Agramŭ, care vorŭ dura patru lunĭ, atâtŭ pentru funcționarii de poște, ca sĕ învețe serviciulŭ telegrafelorŭ, câtŭ și pentru funcționarii de telegrafŭ, ca sĕ învețe serviciulŭ poștelorŭ. E vorba de întrunirea poștelorŭ cu telegrafele.

La terminarea căii ferate *Murĕşŭ—Ludoşŭ—Bistriţa* se lucrézā cu mare grabă, aşa că la 1 Noemvre a. c. se va puté preda comunicaţiunei.

—x—

La balulŭ curţii din *Viena*, ce s'a datŭ în ḑilele trecute, d. *Kalnoky* a presintatŭ Maiestăţii Sale pe d. *Carolŭ Demetriade*, locotenentŭ de vênătorĭ în armata română. D-lŭ Demetriade a fostŭ în véra trecută multŭ timpŭ în Braşovŭ, luândŭ parte la lucrările de triangulare, deórece d-sa urméză cursulŭ institutului geograficŭ din Viena.

—x—

Ca unŭ faptŭ de rară eventualitate scrie »Kolozsvar«, că căpitanulŭ poliţiei din Caşovia, cu numele *Lokhorn* János, despre care ḑice că, deşi după naţionalitate este unŭ »Maghiarŭ“ cinstitŭ, totuşĭ a fostŭ distinsŭ din partea Ţarului rusescŭ cu ordinulŭ Sântei Anna cl. III, din causă că a descoperitŭ pe nisce falsificatorĭ de ruble rusescĭ. — Lokhorn şi Ungurŭ! De unde şi până unde?

—x—

Ḑiarele franceze ne spunŭ, ḑice „România Liberă«, că contesa de *Beausacq* (comitesa Diana, care a scrisŭ »Maxime ale vieţii)“ întrunise în salónele sale, Duminecă în sĕptĕmâna trecută, o societate alésă pentru a asculta citirea unei poeme a *Reginei României—Carmen Sylva—*, *„Iehova“*, tradusă în versurĭ francese şi recitată de d-şóra *Văcărescu*, o tênĕră poetă cu multŭ viitorŭ. D. *Vasilie Alecsandri* şi alţĭ membri ai coloniei române din Parisŭ asistau la serbarea acésta. D. *Sully-Prudhome* a fostŭ celŭ dintêiu, care a aplaudatŭ eleganta şi fidela traducere în versurĭ escelente. Unŭ albumŭ cu armele Reginei primea numele tuturorŭ auditorilorŭ care i se adresau şi d. *Luis Ulbach* fusese însărcinatŭ cu deosebire de Regina României printr'o depeşă, ca sĕ'i trimită darea de sémă a acestei citirĭ interesante.

—x—

Se vorbesce că pe la începutulŭ lunei Martie va sosi în *Bucurescĭ* generalulŭ *Brialmont* pentru a inspecta din nou lucrările fortificaţiunilorŭ capitalei, spunŭ ḑiarele bucurescene.

—x—

Ḑiarele din *Bucurescĭ* spunŭ că negociaţiunile pentru încheiarea unui tractatŭ de comerciu între România şi Turcia au ajunsŭ la bunŭ sfirşitŭ şi că instrumentulŭ definitivŭ nu va întârḑia d'a fi semnatŭ. Sĕ ḑice chiar că în cursulŭ sĕptĕmânei acesteia celŭ mai târḑiu, tractatulŭ va fi supusŭ Camerei.

—x—

Societatea polonă-cehă-slovacă »Biesiada« din *Bucurescĭ* va da la 16 (29) Ianuarie unŭ balŭ în salonulŭ marelui hotelŭ de France. Afară de danţurile naţionale polone, se vorŭ juca danţurĭ românescĭ.

—x—

Stanley a plecatŭ din Londra. Producându-se nouĕ esitărĭ în privinţa drumului ce va trebui sĕ urmeze spre a da ajutorŭ lui Eimin Bey; d. Stanley se va duce mai ântêiu la Zanzibarŭ. Acolo va lua o hotărîre definitivă. Elŭ e totŭ de părere, că ar fi mai preterabilŭ sĕ trécă prin Congo.

Execuţiunile în comitatulŭ Turda-Arieşŭ.

Braşovŭ, 11 (23) Ianuariu a. c.

Voimŭ sĕ dămŭ astăḑĭ o mică probă despre „progresele economice« cu care s'au lăudatŭ vorbitorii partidei tiszaiste în cursulŭ desbaterei generale asupra bugetului.

Décă va fi înaintatŭ ţĕranulŭ materialicesce pretutindenĭ aşa ca în comitatulŭ Turda-Arieşŭ, atuncĭ poporaţiunea statului nu va ajunge nicĭodată la acea bunăstare, ca sĕ se pótă urca în viitorŭ, cum şĭ-a esprimatŭ speranţa d-lŭ Tisza, şi dările directe.

Publicămŭ mai josŭ unŭ catalogŭ alŭ nenorociţilorŭ ţĕranĭ din comitatulŭ Turda-Arieşŭ, carĭ, rĕmâindŭ în restanţă cu plata contribuţiunei, suntŭ ameninţaţĭ acum cu vinderea moşielorŭ prin licitaţiune publică, în urma decisiunei comitetului administrativŭ comitatensŭ. Timpulŭ licitărilorŭ proprietăţilorŭ a 94 de economĭ ruralĭ este deja ficsatŭ, ele se vorŭ începe deja în luna lui Februariu a. c. Până acum au fostŭ în acestŭ comitatŭ puţine casurile, când pentru restanţe de dărĭ şi imposite s'au vêndutŭ proprietăţile bieţilorŭ ómenĭ, dér în urma ordinaţiunei ministeriale din luna lui Octomvre 1886 licitaţiunea trebue negreşitŭ sĕ se întêmple şi astfelŭ proprietăţile funduare a 94 de ţĕranĭ suntŭ în ajunŭ de-a se vinde cu toba.

Despre casurile, în carĭ se vinde averea mişcătóre a ţĕranilorŭ pentru restanţe de contribuţiune cu preţurĭ de totŭ bagatele, nicĭ nu mai voimŭ sĕ vorbimŭ. Aceste suntŭ casurĭ de tóte ḑilele, în comitatulŭ Turda-Arieşŭ nu mai puţinŭ ca şi în alte comitate. Ţĕranulŭ îşĭ pierde prin vinderea vitelorŭ, a uneltelorŭ şi a provisiunilorŭ sale putinţa de a-şĭ mai puté lucra mica sa moşióră şi ne mai putêndŭ suporta greutăţile ḑilnice îşĭ pierde în cele din urmă şi proprietatea, ce i-a mai rĕmasŭ şi pentru care atâtŭ de multŭ a asudatŭ elŭ şi părinţii sĕi în brasda domnéscă.

Cei 94 de ţĕranĭ, a cărorŭ proprietăţĭ suntŭ ameninţate cu vêndarea, vorŭ fi cea mai mare parte dintre cei ce totŭ în urma esecuţiunilorŭ şĭ-au pierdutŭ averea mobilă şi acum nu mai au cu ce sĕ 'şĭ ajute. Este de observatŭ însĕ că, precum arată numerii din cărţile funduare, preţulŭ proprietăţilorŭ, ce suntŭ a se licita, întrece cu multŭ pretensiunile de 90% dare fonciară restantă şi de 10% tacse de timbre.

In faţa impregiurărei, că conformŭ ordinului ministerialŭ licitaţiunea trebue sĕ se ţină neapĕratŭ, este înspăimântătorŭ a vedé că pentru nisce sume bagatele de 7 fl. apoi de 10—13 fl. se vêndŭ moşiile bieţilorŭ ómenĭ. Din catalogulŭ de mai josŭ se vede afară de acésta că cei mai mulţĭ datorescŭ dela 10—30 fl. v. a. puţinĭ suntŭ datorĭ peste 50 fl. şi şi mai puţinĭ peste 100 fl.

Este acésta o calamitate, care trebue sĕ ne pună pe gândurĭ, deórece cei loviţĭ de sórte suntŭ, precum vedemŭ, aprópe toţĭ Românĭ. Dela cine sĕ aştepte ţĕranulŭ nostru unŭ ajutorŭ câtŭ de micŭ în strimtorarea sa décă nu dela ai sĕi, carĭ suntŭ înzestraţĭ cu mai multă avere şi învĕţătură?

In ceea ce privesce comitatulŭ Turda-Arieşŭ mai mulţĭ Românĭ de acolo au luatŭ o salutară hotărîre, care póte aduce multă uşurare şi poporuluĭ românŭ dela ţĕră. Inţelegemŭ înfiinţarea institutuluĭ de creditŭ şi economii *«Arieşana,«* cu reşedinţa în Turda.

Cei 94 de ţĕranĭ, carĭ suntŭ în periculŭ de a-şĭ perde moşiele, primindŭ creditulŭ necesarŭ dela unŭ asemenea institutŭ şĭ ar puté scăpa de sigurŭ ceĭ mai mulţĭ proprietăţile. Adevĕratŭ, că ar trebui sĕ hipoteceze realităţile lorŭ pentru sumele, ce le-arŭ redica, dér în impregiurările de aḑĭ acestŭ creditŭ ar fi unŭ mare bine pentru eĭ, căcĭ şi-ar puté plăti darea şi cu ce le-ar mai rĕmâné ar maĭ puté lucra şi în viitorŭ pămênturile lorŭ cu speranţă de scăpare.

Intreprinderea Românilorŭ din Turda auḑimŭ că este aprópe de a se realisa. S'au subscrisŭ deja peste 400 de acţiunĭ şi suntŭ speranţe fundate că şi restulŭ acţiunilorŭ până la o miiă va fi în curêndŭ subsemnatŭ. Capitalulŭ de 50,000 fl. (1000 acţiunĭ à 50 fl.) este destulŭ de modestŭ pentru trebuinţele Românilorŭ din Turda Arieşŭ. Ar fi de doritŭ ca Românii cei cu dare de mână sĕ îmbrăţişeze întreprinderea Românilorŭ din Turda şi prin subscrierea de acţiunĭ sĕ facă posibilŭ câtŭ mai grabnica înfiinţare a „Arieşanei.“

Lăsămŭ sĕ urmeze catalogulŭ vênḑărilorŭ, despre care amŭ vorbitŭ mai susŭ:

Numele indiviḑilorŭ, a cărorŭ proprietăţĭ se vorŭ licita pentru restanţe de dare.

Lăsămŭ sĕ urmeze în rêndŭ numele împreună cu suma restanţei de dare, ér cifrele din parantese vorŭ arăta numĕrulŭ cărţii funduare, sub care este indusă proprietatea.

Din Iclandulŭ mare: Sebeḑanŭ Iuonŭ Roşu 79 fl. 89 cr. (121); Turcu Simionŭ 17 fl. 60 cr. (158); Sasca Iuonuţŭ 37 fl. 43 (46); Filipŭ Todorŭ a lui Vasile 36 fl. 80 cr. (21). — Din Iclănḑelŭ: Gliga Iuonŭ Cichi 16 fl. 45 cr. (121); Buta Andronicŭ 27 fl. 46 cr. (111); Vaideanŭ Iuonŭ Ciorbu 17 fl. 53 cr. (113); Vaideanŭ Iuonŭ Gerasimŭ 29 fl. 3 cr. (20); Popŭ Nastasia l. Iuonŭ 41 fl. 23 cr. (21); Murăşanŭ Stefanŭ Păcurarŭ 25 fl. 93 cr. (124); Munteanŭ Todorŭ a Onichii 32 fl. 45 cr. (45). — Tritulŭ superiorŭ: Şiuteu Demianŭ şi Iosifŭ 35 fl. 28 cr. (67). — Sânmărghita· Socaciu Iuonŭ 22 fl. 97 cr.; Câmpianŭ Niconŭ 113 fl. 98 cr.(46). — Dileulŭ românŭ: Carsaiŭ Alexandru 66 fl. 39 cr. (235); Păcurarŭ Simionŭ 96 fl. 6 cr. (97). — Grindŭ: Căpuşanŭ Vasilie 109 fl. 62 cr. (42). —

Sânmărtinulŭ deşertŭ: Timburŭ Zaharie 17 fl. 65 cr. (16). — Vaidasigŭ: Hirianŭ Iacobŭ 45 fl. 12 cr. (58); vĕd. Iuonuţŭ Iuonŭ 93 fl. 13 cr. (52); Urcanŭ Iuonŭ 17 fl. 10 cr. (59); Grindianŭ Ilie 27 fl. 55 cr. (56). — Chimitelniculŭ de Câmpiă: Lungu Stefanŭ 40 fl. 48 cr.; Moldovanŭ Iuonŭ 34 fl. 59 cr. — Lita magiară: Zor Marton 28 fl. 41 cr. (11); Mihály János 63 fl. 3 cr. (18. 58. 59); Boldizsár István 27 fl. 63 cr. (42); Czáko Istvan 18 fl. 1 cr. (12).

Ciugudiulŭ superiorŭ: Gârbovanŭ Iosifŭ 79 fl. 11 cr. (20); Gârbovanŭ Iuonŭ 61 fl. 11 cr. (21); Gârbovanŭ Simionŭ 56 fl. 29 cr. (36, I); Fertie Leontie 68 fl. 22 cr. (27); Nicóră Todorŭ 60 fl. 69 cr. (57); Nicóră Iuonŭ 49 fl. 7 cr. (56); Gârbovanŭ Vasilie 60 fl. 46 cr. (33); Fertie Ilie 63 fl. 17 cr. (22). — Agrişiu: Micu Simionŭ l. Mateiu 56 fl. 29 cr. (159) — Măgheruşŭ: Napŭ Costanŭ 72 fl. 55 cr. (70). — Hăgîmaşŭ: Cianŭ Iuonŭ 47 fl. 53 cr. (146, 16, 124, 131); Rotarŭ Iuonŭ 26 fl. 17 cr (63); Dumitru Gavrilă 36 fl. 69 cr. (83) Rotarŭ Tănasie 21 fl. 98 cr. (76). — Măgheruşŭ: Dărăbanŭ Vasilica 32 fl 73 cr. (60). — Asinipŭ: German Filipŭ 54 fl. 25 cr. (119); Şiporŭ Grigore 121 fl. 87 cr. (29); Şiporŭ Alexa 31 fl. 41 cr. (36).

Ciugudiulŭ inferiorŭ: Miclăuşŭ Maria 147 fl. 53 cr. (92); Miclăuşŭ Petru 65 fl. 45 cr. (92). — Băişóra: Marḑanŭ Gavrilă 31 fl 3 cr. (160); Teheiu Simionŭ 19 fl 16 cr. (6); Abod Zsiga 13 fl. 94 cr. (43); Zahu Simionŭ Lungu 15 fl. 15 cr. (11). — Şitmegŭ: Popa Petru 32 fl. 16 cr. (8. 10); Popa Luca 68 fl. 12 cr. (38); Cordişŭ Stefanŭ 53 fl. 11 cr. (30); Cordişŭ Nichita 108 fl. 5 cr. (9); Blaşŭ Iosifŭ 68 fl. 86 cr. (12); More Natasia 117 fl 81 cr. (24); Popŭ George 40 fl. 98 cr. (35); Hidegŭ George a Luchii 103 fl. 25 cr. (43); Popŭ Simionŭ 77 fl. 25 cr. (56); Popŭ Precubŭ 125 fl. 99 cr. (6). — Ciurila: Iepure Dumitru şi Filipŭ 327 fl. 54 cr. (4). --- Măgheruşŭ: Văcarŭ Mihailă 20 fl. 2 cr. (64). --- Şieulia de Câmpiă: Rusu Irimie 65 fl. 90 cr. (98, 212).

Cicudiulŭ de Câmpiă: Vlasa Iosifŭ 100 fl. 35 cr. (368). --- Bogata de Murĕşŭ: Nagy István 104 fl. 95 cr. (98). --- Şeulia de Câmpiă: Iclănḑanŭ Iuon 24 fl 55 cr. (120). --- Măhacĭ: Seleşanŭ Lazarŭ 153 fl. 54 cr. (4) Sălciua inferióră: Bercia Todorŭ şi soţĭ 107 fl. 4

FOILETONU.

Notiţe istorice şi etnografice despre Bulgaria.

(Urmare.)

Cum că unŭ poporŭ, care a statŭ sub o apĕsare atâtŭ de despotică cincĭ vécurĭ, n'a pututŭ lua unŭ avêntŭ spirituală şi materialŭ mai înaltŭ, putemŭ înţelege fórte lesne.

Mai nainte s'a imputatŭ poporului bulgarŭ prostiă şi laşitate. Cele mai nouĕ evenimente însĕ, carĭ s'au petrecutŭ într'unŭ timpŭ atâtŭ de scurtŭ înaintea ochilorŭ noştri, au arĕtatŭ, că aceste insinuaţiunĭ suntŭ puţinŭ întemeiate.

A forma o judecată definitivă, despre caracterulŭ unui poporŭ întregŭ, este totdéuna unŭ lucru cutezatŭ, şi anume celui, care călĕtoresce ca în fugă prin ţĕră, trebuie a i se recomanda multă precauţiune.

Aşa s'a întêmplatŭ tare de multe orĭ, că în foi şi scrierĭ periodice germane de insemnătate s'au esprimatŭ cele mai neesacte judecăţĭ despre poporulŭ bulgarŭ, şi 'i s'au atribuitŭ şi scornitŭ totŭ felulŭ de scăderĭ.

Incă de timpuriu au fostŭ siliţĭ mulţĭ Bulgarĭ sĕ părăséscă ţéra din causa grelei împilărĭ a Semi-lunei, emigrândŭ carĭ în cătrău putură. In învecinata România căutară şi aflară mulţĭ o a doua patriă. Acĭ fuseră bine şi bucurosŭ vĕḑuţĭ diligenţii şi nepretenţioşii Bulgarĭ atâtŭ de Boierĭ câtŭ şi de întréga poporaţiune. Suntŭ firesce şi pe ţĕrmurele bulgarŭ alŭ Dunării în numĕrŭ însemnatŭ sate cu poporaţiune întrégă românéscă. Unde Bulgarii trăescŭ pentru durată împreună cu poporaţiunea românéscă, ei adoptéză lesne limba românéscă şi moravurĭ românescĭ, ba în cele din urmă devinŭ chiar Românĭ; în vreme ce aceştia nu pré arată aplicare sĕ se contopéscă într'o naţionalitate străină, séu sĕ se subordineze aceleia.

Este bătĕtorŭ la ochĭ, că nicĭ unŭ esemplu nu aflămŭ în istoriă, care sĕ ne arate, că Românii cu Bulgarii s'arŭ fi aflatŭ vre-odată în stare de duşmăniă.

Şi în timpulŭ celŭ mai nou au arĕtatŭ Românii cele mai călduróse simpatii pentru Bulgarĭ, precum s'a manifestatŭ acésta într'unŭ modŭ îmbucurătorŭ cu ocasiunea trecerii principelui Alesandru prin Bucurescĭ.

Se înţelege de sine, că mai multŭ motive politice facŭ pe aceste două popóre vecine sĕ se alipéscă strînsŭ unulŭ de altulŭ şi în chipulŭ acesta sĕ se întăréscă reciprocŭ. Interese comerciale divergente abia vorŭ puté slăbi încâtva legăturile de amiciţiă, mai alesŭ décă Bulgaria va rĕmâné unŭ *principatŭ autonomŭ*. Chiar o *Marea-Bulgariă* n'ar avé pentru poporulŭ românŭ nicĭ unŭ periculŭ ca urmare, fiindŭ că aspiraţiunile Bulgarilorŭ se potŭ îndrepta numai spre méḑă-ḑi.

II.

Tablourĭ din Bulgaria.

Suntŭ mai multe lunĭ de ḑile de când ochii întregei lumĭ civilisate suntŭ îndreptaţĭ spre evenimentele din Bulgaria, unde unŭ poporŭ iubitorŭ de libertate trebue sĕ se lupte în contra maliţiei moscovitice. Perseveranţa şi bunulŭ tactŭ, cu carĭ s'a purtatŭ acéstă luptă neegală de regenţii bulgarĭ până acuma, trebue sĕ insufle mare respectŭ fiă-căruĭ privitorŭ nepreocupatŭ faţă cu unŭ poporŭ, care a trăitŭ atâtea sute de anĭ sub jugulŭ degrădătorŭ alŭ neomenosului Turcŭ, şi căruia i s'au detrasŭ sistematicŭ chiar şi cele mai simple mijlóce de cultură, şi care totuşĭ nu s'a cufundatŭ într'unŭ noénŭ necurabilŭ, ci a păstratŭ în sine unŭ sănătosŭ embrionŭ de putere de cultură, embrionŭ pe care l'a adusŭ scurta rassă de libertate sub regimulŭ multŭ iubitului sĕu principe la cea mai puternică desvoltare.

Prin întêmplările de acuma din Bulgaria s'au datŭ de golŭ pe deplinŭ chiarŭ şi pentru celŭ mai scurtŭ de vedere scopurile finale ale politicei rusescĭ.

Rusia voesce mai nainte de tóte, ca în drumulŭ sĕu spre Constantinopolŭ sĕ nu maĭ găséscă nicĭ o piedecă, şi pentru aceea ea uresce orĭce ţinută independentă a popórelorŭ balcanice. S'ar crede, că Rusia n'ar avé de lipsă sĕ mai umble după cucerirĭ de ţĕrĭ nouĕ. Dér ce plătescŭ nemĕsuratele ţĕrĭ până la Uralŭ şi până la Caucasŭ în asemĕnare cu ţĕrile, carĭ se întindŭ dela Dunăre până la Bosforŭ situate fiindŭ atâtŭ de imposantŭ, şi carĭ asigură fiă-căreĭ puterĭ, care le posede, posiţiunea de *putere universală?*

cr. (167). — **Agrișiŭ: Munténŭ Crăciunŭ** 14 fl 13 cr. (57); **Manu George** 11 fl. 41 cr. (110). — **Măgherușŭ: Muncaciu Ignatŭ** 11 fl. 65 cr. (46). — **Hăgimașŭ:** Nuțu Iuonŭ l. Dănilă 36 fl. 1½ cr. (73); Dumitru Iuon Luca 10 fl. 50 cr. (40). -- Dâmbrău: Tătarŭ Vasile 19 fl. 78 cr. (83); Tătarŭ Iuonŭ 11 fl. 46 cr. (191); Cornia Iuonŭ 21 fl. 27 cr. (69); Cornea Stefanŭ 19 fl. 16 cr. (71); Cornea Todorŭ 14 fl. 9 cr. (70); Iuonașŭ Iuon 34 fl. 90 cr. (92). --- Máhaciu: Popa Vasilica 13 fl 10 cr. (118). --- Hăgimașŭ: Moldovanŭ Pantelimonŭ 32 fl. (11); Baciu Todorŭ 37 fl. (93); Popa Pavelŭ 26 fl. 35½ cr. (66); Nanŭ Grigore jun. 30 fl. 22 cr. (23); Nanŭ Grigorie l. Pavelŭ 30 fl. 62 cr. (17); Nanŭ George 13 fl. 34 cr. (61); Popa Iuonŭ 7 fl. 18 cr (66). --- Măgherușŭ: Dărăbanŭ Petrea 25 fl. 74½ cr. (60); Napŭ Antonie 68 fl. 97 cr. (31). --- Agrișiu: Bologa Todorŭ a Monuluĭ 52 fl. 51 cr. (75); Cernia Triforŭ 25 fl, 79 cr. (96). --- Șieușa: Bonta Iuonŭ 75 fl. 30 cr. (8).

COMASSARILE*)

Comassarea (întrunirea) pămêntului din țéra Oltului.

Studiu economică, de G. M.

(Urmare și fine.)

Unŭ casŭ fórte instructivŭ pentru agricultorĭ s'a ivitŭ în Francia, unde direcțiunile a douĕ căi ferate, plantândŭ dealungulŭ liniilorŭ ferate Drăcilă, au infectatŭ cu rugină bucatele pe mai multe milurĭ pătrate, causândŭ agricultorilorŭ pagube enorme, încâtŭ în fine se vĕdură silite sĕ sacrifice banii cheltuițĭ și sĕ distrugă plantațiunile. Acestŭ casŭ e încă unŭ semnŭ destulŭ de instructivŭ pentru agricultorii noștrii, ca în jurulŭ sĕmĕnăturilorŭ sĕ nu sufere nicĭ o buruiană și nicĭ unŭ arbustŭ nefolositorŭ, ci terenulŭ destinatŭ pentru plantele agricole sĕ fiă ocupatŭ numai de ele. Cu totulŭ altceva însĕ este, când acești arborĭ și arbuștĭ au o menire óre care, fiă ca sĕ feréscă plantațiunile de vite și de ómenĭ, fiă ca sĕ le ferésca mai cu sémă de vênturile și viscolele cele recĭ dela méḑă-nópte și rĕsăritŭ. Și atuncĭ însĕ e de preferitŭ salcâmulŭ, séu spinulŭ, dudulŭ etc., carĭ nu suntŭ dăunóse culturilorŭ și aducŭ și unŭ folosŭ însemnatŭ chiar și prin lemnulŭ lorŭ, care e bunŭ pentru diferite lucrărĭ. Totŭ acésta este de ḑisŭ și în privința liveḑilorŭ, pășunilorŭ și grădinilorŭ, adecă din ele încă sĕ dispară orĭ și ce' tufă nefolositóre, orĭ ce arbustŭ séu buruiană, décă nu cumva este cu totulŭ indispensabilă, de esemplu la apele curgĕtóre pentru conservarea malului, pentru folosirea unorŭ prundurĭ etc.

In privința pădurilorŭ e neapĕratŭ de lipsă ca devastarea lorŭ sĕ inceteze și ele sĕ servéscă numai pentru producțiunea de lemnŭ, și anume pe câtŭ sĕ póte a lemnului de folosŭ, — ștejarŭ și bradŭ — și acésta atâtŭ în interesulŭ generalŭ, câtŭ și alŭ particularilorŭ pentru regularea umidității și a temperaturei. Din contră, urmândŭ cu devastarea lorŭ de până acum, ba în urma exportului de lemnŭ, sporitŭ numai în timpŭ de 10—20 anĭ, o sĕ se întêmple aceea, ce s'a întêmplatŭ și în alte țĕrĭ, ca sĕ dispară pădurile și în loculŭ lorŭ sĕ rĕmână délurile góle, ér ca consecință inundațiunĭ peste inundațiunĭ, urmate apoi de secete cumplite de câte 10—12 sĕptĕmânĭ și mai bine. Esemplu țe Dobrogea, Muntenegrulŭ, muntele Kart etc. Pentru a tăié, devasta și goli unŭ dealŭ séu o muche de pădure și de orĭ ce vegetațiune, iți trebue numaĭ câteva ḑile, ér de a o împăduri din nou, după ce sĭ-a perdutŭ vegetațiunea, ițĭ trebuescŭ celŭ puținŭ 20 de anĭ și spese enorme. Decĭ e maĭ bine sĕ conservămŭ, până avemŭ ce. Sciu, că lemnulŭ, cu deosebire de ștejarŭ și bradŭ, se caută și plătesce aḑĭ maĭ bine ca altă dată, și nu voiu sĕ ḑicŭ, ca sĕ-lŭ lăsămŭ sĕ îmbĕtrânéscă, sĕ-șĭ pérdă valórea, nu, ci numai sĕ fimŭ cumpătațĭ în tăierea pădurilor, căcĭ pretulŭ lemnuluĭ dè valóre se va urca și mai multŭ din anŭ în anŭ, și în loculŭ celorŭ bĕtrânĭ, sĕ plântămŭ alțiĭ, ér arinii, alunii, mestecenii, fagiĭ sĕ-ĭ înlocuimŭ cu stejarŭ, bradŭ, pinŭ. Și acésta atâtŭ pentru motivulŭ de a avé lemne de trebuință și de focŭ, câtŭ și pentru a puté prăsi bucate.

Aci voiu sĕ revinŭ și asupra folosuluĭ pădurilorŭ de pășunitŭ, în privința căruia am cititŭ chiar și în ḑiare plângerĭ din partea maĭ multorŭ agricultorĭ d'aĭ noștrĭ.

Pășunirea pădurilorŭ este fórte stricăciósă și vătĕmătóre pădurilorŭ și cu deosebire celorŭ tinere, căcĭ prin ruperea și róderea continuă a mugurilorŭ și a mlădițelorŭ tinere, degenerézâ cu totulŭ, neputêndu-se urca susŭ, ele se întindŭ pe pămêntŭ, pipernicescŭ cele maĭ răbdurii și mai trainice: mesteacănulŭ, fagulŭ, carpinulŭ etc., ér cele de valóre, ca bradulŭ, stejarulŭ, se perdŭ cu totulŭ. Esemple avemŭ destule pe totŭ loculŭ. Pe lângă aceea, folosulŭ e neînsemnatŭ față cu dauna causată. Toțĭ șciu, că fênulŭ de pădure, décă ar fi compusŭ totŭ din acele plante și ierburĭ ca și celŭ dela șesŭ, totŭ nu e așa de folosŭ ca acesta. Și óre de ce?

Lucrulŭ se esplică fórte lesne. Iérba din pădure crescêndŭ la umbra arborilorŭ și tufelorŭ, fiindŭ maĭ tótă ḑiua în umbră și neavêndŭ lumină destulŭ de intensivă, ca sub influința ei protoplasma din celule sĕ pótă lucra — sĕ pótă reduce acidulŭ carbonicŭ prefăcêndu-lŭ în materiĭ organice — materia ei solidă și nutritóre nu sporesce, orĭ și câtŭ de mare ar fi corpulŭ eĭ, elŭ e fără vlagă și se compune mai numai din apă. Decĭ pentru pasrerea unorŭ ierburĭ și buruenĭ, fără de nicĭ o putere nutritivă, nu merită, ca sĕ se devasteze și estermine pădurile. De aceea e maĭ bine, și în interesulŭ tuturorŭ, ca la segregare séu regularea proprietății, sĕ se separe de pădurĭ fênațiile și pășunile și sĕ se curețe de orĭ și ce tufe séu arborĭ, rĕmânêndŭ numai pentru producțiunea de iérbă, ér incolo partea destinată pentru pădure sĕ rĕmână numaĭ pentru lemne, și pe câtŭ va fi cu putință arborii bĕtrânĭ și de puțină valóre sĕ se înlocuéscă cu plantațiunĭ nouĕ de stejarŭ, bradŭ, pinŭ etc.

Din tóte cele înșirate mai susŭ resultă: 1) Că comassarea séu regularea proprietății, justŭ esecutată, nu e unŭ rĕu și unŭ periculŭ, precum se părea înainte 2) Că deși făcută în interesulŭ proprietățiĭ marĭ și adese cu intențiunĭ contrare nouĕ, precum bună-óră era și ideea d'a înființa sate de Ciangăĭ la Făgărașŭ, de care nu s'a alesŭ, nicĭ nu sĕ va alege nimica, totușĭ comassarea e avantagiósă din tóte punctele de vedere și pentru proprietatea mică, și spesele făcute cu ea sĕ restitue în curêndŭ. 3) Că și în Ardealŭ în mare parte, cu deosebire la șesurĭ, cum e țéra Oltului, a Bârseĭ, a Hațegului, cu unŭ cuvêntŭ totŭ pămêntulŭ ce se cultivă aḑĭ póte fi supusŭ comassăreĭ. Escepțiune trebue sĕ se facă cu regiunile muntóse, unde mai fiă care agru este încunjuratŭ de rîpĭ și délurĭ sterile, a cărorŭ înclinațiune e peste 8°, pe carĭ, décă le-ai supune comassăreĭ și cultureĭ, nu numaĭ că n'aĭ folosi nimicŭ, ci din contră, rupêndŭ pajiștea și tufele, prin spălarea țĕrineĭ de apă, ai periclita și locurile cultivate din vale, îngropândŭ solulŭ humosŭ și arătorŭ sub țĕrina sĕlbatică și petrile aduse dela dealŭ.

In privința esecutărei comassărei e necesarŭ: 1) Ca representanța comunală sĕ céră dela inginerulŭ antreprenorŭ garanțiă suficientă despre aptitudinea lui intelectuală și materială, că este elŭ în stare sĕ esecute o astfelŭ de operațiune, și sĕ-i controleze adeseorĭ lucrările. In privința acésta ar fi de doritŭ, ca tinerii nostri ingineri, în locŭ de a trece cu toții în România, după ce au studiatŭ cu banii nostri, sĕ rĕmână între noi, sĕ se apuce de astfelŭ de lucrărĭ, ca sĕ avemŭ câtŭ se póte mai mulțĭ ingineri românĭ și sĕ nu fimŭ silițĭ a încredința averea și viitorulŭ nostru streinilorŭ. Paralele strînse cu multe sudorĭ sĕ rĕmână în mâna Românilorŭ.

2) Sĕ îngrijéscă ca comisiunea alésă pentru classificarea pămêntuluĭ sĕ fiă la înălțimea chiămărei ei, și, în lipsă de ómenĭ specialiștĭ, sĕ alégă atarĭ persóne, carĭ au avutŭ ocasiune sĕ cunoscă producțiunea pămêntuluĭ, și în fine sĕ îngrijéscă ca ea sĕ clasifice pămêntulŭ după calitățile și fertilitatea lui, ér nicĭ de cum după poziția și influința proprietaruluĭ în comună și societate.

3) Unde pămêntulŭ, din causa varietății, presintă préa multe greutățĭ pentru a puté fi unitŭ într'unŭ singurŭ complecsŭ, acolo sĕ se dea celŭ multŭ cu 6—8 parțele, astfelŭ ca totușĭ sĕ pótă fi posibilă a întroduce o cultură sistematică și rațională.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

RAAB, 24 Ianuariu. — Ministrulŭ Baross a ținutŭ erĭ înaintea alegĕtorilorŭ sĕi o vorbire, în care arătă politica de comunicațiune a guvernului, desemnândŭ ce e dreptŭ referințele ca serióse, dér nicĭdecum critice și imposibilŭ de a se ameliora. Ca cele mai importante probleme desemnă ministrulŭ construirea șoselelorŭ statului, regularea mĕsurărei lucrărilorŭ publice. Regularea Dunării de susŭ este în cursŭ, aceea a Porțilorŭ de ferŭ în pregătire. Importantă ar fi construirea canalului Vukovar-Samacz, prin care drumulŭ spre litoralii Mării Adriatice se scurtézâ în modŭ însemnatŭ. Activitatea comerciului ungarŭ trebue sĕ se îndrepteze spre Orientŭ. Ministrulŭ speră în cele din urmă, că pacea se va susține.

DIVERSE.

Monstru de grăsime. — La 1787 s'a înmormêntatŭ în Dublinŭ unŭ omŭ grasŭ și grosŭ, cum nu se mai vĕḑuse de când cu vestitulŭ uriașŭ irlandezŭ Pinnakule. Cosciugulŭ cu rĕposatulŭ l'au dusŭ la grópă 30 de ómenĭ aleșĭ, schimbându-se câte 10 inșĭ. In anii din urmă ai vieții sale se îngrășase atâta, că tóte ușile casei sale au trebuitŭ lărgite cu douĕ urme; elŭ cântărea 322 kilograme. Acestŭ monstru se numea Roger Byrne. La vîrsta de 54 anĭ l'a sufocatŭ grăsimea lui proprie, ne mai putêndŭ respira în cele din urmă. Acestŭ colosŭ era mai greu cu 50 kilograme decâtŭ multŭ admiratulŭ Bright din Maldenŭ, care trecea de celŭ mai greu omŭ alŭ véculuĭ sĕu și în a cărui vestă întrau șépte ómenĭ de rêndŭ.

Revoltă de călugărițe. — Călugărițele mănăstirei Ursulinelorŭ din Cividale lângă Görz au depusŭ în ḑilele acestea pe starița lorŭ din rangŭ și au alesŭ alta în locu'i. Autoritățile chiămară pe archiepiscopulŭ din Udine, căruia îi succese a îmblânḑi pe călugărițele revoltate, restituindŭ acestea pe isgonita lorŭ stariță érășĭ în rangŭ și demnitate. Se ḑice că — micĭ porțiunĭ de carne arŭ fi fostŭ causa acestei revolte a călugărițelorŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.

Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureșianu**

Bucurosŭ va lăsa amicabilulŭ cetitorŭ sĕ trécă pe dinaintea sa tablourile, carĭ avemŭ de gândŭ a le desfășura cu ajutorulŭ unui călăuzŭ autorisatŭ. Este opulŭ lui *F. Kanitz* intitulatŭ *Donau-Bulgarien und der Balkan*" (Bulgaria-dunărénă și Balcanulŭ), căruia îi mulțămimŭ multe și a cărui valóre este încă neîntrecută, deși a fostŭ ajunsă și întrecută de evenimentele timpului.

Dela călĕtoriile lui *F. Kanitz* în anulŭ 1874 s'au sĕvêrșitŭ schimbărĭ marĭ în Bulgaria. Acéstă țéră nu se mai află sub *stăpânirea Pórteĭ*, cu alte cuvinte sub *Padișahulŭ Osmanlilorŭ.* In Bulgaria nu mai residézâ nicĭ unŭ »*Vali turcescŭ*« în *Rusciucŭ*; fortărețele formidabile *Vidinŭ, Nișŭ, Varna, Șumla* și *Silistria* nu se mai află în puterea garnisónelorŭ turcescĭ, atâtŭ de înfricoșate odinióră, pentru ca de acolo sĕ zădărnicéscă orĭ-ce încercare a „*hordeĭ raiale*",—cum numiau și numescŭ Turcii pe supușii creștinĭ în batjocură, — de a sfărâma jugulŭ lorŭ.

Și multŭ urgisițiĭ arêndașĭ ai contribuțiunilorŭ au dispărutŭ împreună cu amploiații și *Chadii* (khadis) cei ușorŭ de mituitŭ.

Provinciile Bosnia și Herțegovina au fostŭ ocupate după congresulŭ dela Berlinŭ de trupele austro-ungare, făcêndu-se și acolo sfĕrșitŭ domniei pașalelorŭ turcescĭ.

In Bulgaria s'a formatŭ, sub domnia principelui *Alesandru de Battenberg*, o armată națională bulgară. Multe moșee stau acum pustii, séu suntŭ străformate în biserice creștine. Poporațiunea musulmană s'a împuținatŭ în modŭ însemnatŭ, și chiarŭ și coloniștii tătarĭ și Cerchezii cei atâtŭ de urîțĭ Bulgarilorŭ au dispărutŭ cu totulŭ de pe teritoriulŭ bulgarŭ.

Aceste străformărĭ naturale s'au sĕvêrșitŭ abia în timpulŭ mai nou, în timpulŭ nostru.

Țarulŭ Alesandru II a învinsŭ, după lupte îndelungate și sângerόse, în rĕsboiulŭ din anulŭ 1877—78 armatele Padișahului *Abdul-Hamid* și a eliberatŭ prin acésta mai întâiu pe Bulgarĭ de jugulŭ turcescŭ. Multŭ a fostŭ lăudată și glorificată bunătatea, cu care împĕratulŭ Rusiei a jertfitŭ armate și milióne, pentru ca sĕ eliberéze în modulŭ celŭ mai nepregetatoriu pe poporulŭ bulgarŭ consângénŭ și coreligionarŭ.

Șépte anĭ întregĭ au și mersŭ tóte după placŭ, fiindŭ că și principele alesŭ — deși nu de rassă slavică — a corĕspunsŭ pe deplinŭ tuturorŭ așteptărilorŭ, ba, ce e mai multŭ, le și întrecŭ, fiindŭ că sub guvernulŭ sĕu Rumelia-orientală s'a alăturatŭ de bună voiă la Bulgaria. Entusiasmulŭ poporului ajunse punctulŭ de culminațiune, când *Alesandru* conduse însușĭ juna sa armată în marșŭ repede dela biruință la biruință în contra Sêrbilorŭ deprinșĭ în rĕsboiu Acéstă armată, deși abia fusese organisată, a arătatŭ la *Slivnița*, la *Țaribrodŭ* și *Pirotŭ*, că scie sĕ învingă și fără oficerĭ rusescĭ.

Décă acéstă formațiune de statŭ s'arŭ puté întări adecă décă s'arŭ puté desvolta neîmpedecată, atuncĭ într'unŭ timpŭ nu pré îndelungatŭ, după cum se prevede, *o armată bulgară și nu ruséscă îșĭ va face întrarea triumfală în Constantinopolŭ.* Acéstă fantómă înspăimântătóre o vedeau politicii rusescĭ clarŭ înaintea ochilorŭ, și pentru ca sĕ pună capĕtŭ tuturorŭ acestorŭ combinațiunĭ amenințătóre, a trebuitŭ mai nainte de tóte sĕ fiă delăturatŭ cu orĭ-ce prețŭ capabilulŭ și de poporŭ iubitulŭ principe. Modulŭ celŭ malițiosŭ în care s'a sĕvêrșitŭ cu batjocurirea tuturorŭ principielorŭ de dreptŭ detronarea și delăturarea principelui Alecsandru de Battenberg, se mai află încă în próspĕta memoriă a tuturorŭ.

Acuma se facŭ încercărĭ, ca sĕ se impună poporului lipsitŭ de conducĕtorŭ din ce în ce mai multŭ jugulŭ rusescŭ în locŭ de celŭ turcescŭ. Pentru a întroduce acésta în modŭ cuvenitŭ a fostŭ desemnatŭ generalulŭ *Kaulbars*, care prin apucaturile sale tergiversive numai câtŭ a efeptuitŭ, că simpatiile poporului bulgarŭ s'au înstrăinatŭ cu totulŭ de Rusia. Unŭ poporŭ, căruia i-a fostŭ datŭ sĕ se încălḑéscă odată la raḑele sórelui libertății, nu se mai lasă a fi tractatŭ ca o hordă fără voia proprie. După cum se vede, planurile rusescĭ vorŭ da încă preste marĭ greutățĭ, și noi avemŭ de bună sémă impŭ destulŭ a ne face cunoscuțĭ mai de-aprópe cu țéra din cestiune și cu poporulŭ ei.

(Va urma)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Ianuariu st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	100.40
Rentă de hârtiă 5%	90 20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 50
Bonurĭ rurale ungare	104.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	105 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	121.75
Renta de hârtiă austriacă	80.50
Renta de arg. austr.	81 35
Renta de aurŭ austr.	111 80
Losurile din 1860	136.80
Acțiunile băncei austro-ungare	869 —
Act. băncei de creditŭ ung.	291.25
Act. băncei de creditŭ austr.	283.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.96
Napoleon-d'orĭ	10.05
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 25
Londra 10 Livres sterlinge	127.10

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 10 Ianuarie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	92- -	93—
Renta rom. amort. (5%)	93 1/4	94 1/4
» convert. (6%)	86 1/4	87 3/4
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	33—	36—
Credit fonc. rural (7%)	101 3/4	102 1/2
» „ „ (5%)	85 1/4	85 3/4
» » urban (7%)	98 1/2	99 1/2
» » » (6%)	91—	93—
» » » (5%)	81 3/4	82 1/2
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	17.—	17.1/2
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01—	2.03—

Cursulu pieței Brașovŭ

din 24 Ianuariu st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vênd.	8.47
Argint românesc	»	8.42	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	9.99	»	10.03
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.30
Galbenĭ	»	5.94	»	5.96
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei lunĭ, mai ușorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se și posta ultimă.

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni . . . . 3 fl. —
„ șése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ șése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
Predealŭ (	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ (	—	—	—	—
Brașovŭ (	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra (	11.29	—	9.19	—
Sighișóra (	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa micĕ	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu (	5.30	—	5 56	—
Clușiu (	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
Oradia-mare (	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
Viena (	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	.
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	--
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5 55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	--	—	4.58	6.24	--
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
Clușiu (	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
Cucerdea (	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1 13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2 48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.3[illegible]	—	--	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
Brașovŭ (	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	--
Predealŭ (	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
Szolnok (	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
Szolnok (	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	- -
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	--

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 41
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12 42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernes